

Petr Larva: Sklenice architekturou

WEB, Datum: 08.04.2020, Zdroj: modernibyt.cz, Strana: 0

Je uměleckým ředitelem sklárny Moser. Pečuje o nesmrtelnost nejcennějšího dědictví českého skla, které převléká do moderního hávu a posouvá ho na nejvyšší světovou metu. Patří k výtvarným umělcům s vlastními patenty a překračujícím hranice, jejichž životní přesvědčení, vize, zaujetí a houževnatost míří k dokonalosti.

V čem tkví ta podmanivost skla, že se práce s ním stala vaší životní volbou? Čím si vás získalo a jaká byla životní cesta po jeho boku?

Cesta až do Moseru byla cestou poznání snad všech dostupných poloh skla jako média průmyslového, uměleckého, instalačního, světelného... Nyní se to všechno setkává. Původně jsem chtěl být malířem – od dětství, ale tehdy to z prapodivných důvodů v Praze nevyšlo. Nástupem do sklářské školy v Kamenickém Šenově se mi změnil život i zaměření. A děkuji za to mojí mamě, která měla tu odvahu a odvezla moje práce k posouzení. V té době jsem o skle vůbec nic nevěděl. Přes malbu skla jsem se dostal ke sklu jako takovému, ale stále jsem ještě váhal, zda se nevrátím k obrazům. Nakonec převážil vstup na Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Praze do ateliéru profesora Kopeckého, u něhož se malba, obraz i sklo nevylučovalo, ba naopak. Uvědomil jsem si, že se nemusím rozdvíjet. Byla to pro mne obrovská úleva. Přijal jsem ateliérovou práci a vzal ji za svou jako řeholi. Bral jsem ji poctivě, ale zároveň to byl obrovský ráj... Sklo jsem vystudoval a diplomky jsem místo jedné udělal hned čtyři. Odhalil jsem si jistý potenciál v přemýšlení o skle. To byla zásadní role Kopeckého školy, který říkal: Přemýšlej a tvoř totálně, neboj se skla a buď vždy profesionál. Jeho motto znělo: Sedřu ze skla kůži! Pracovali jsme v ateliéru se sklem, ale neadorovali jsme ho. Hlavním záměrem bylo vtisknout do něj sebe, svoji interpretaci. Tu jsme tvořili a žili. Tady jsem ke sklu získal až tělesný vztah a poznal jsem, že je to materiál, který mě nesmírně aktivuje a dráždí. Je to živel, souhrn fenoménů a je za ním vysoká inteligence. Když pracujete se sklem jako hlupák, je to prvoplánová práce s jepičím životem. Když ale sklo pochopíte, tvoříte s ním věci ve smyslu kompozice, koncepce, nějaké své vize, najednou objevíte určitou vnitřní složitost, druhý, třetí, čtvrtý plán... Prošel jsem přitom mantrou práce se sklem – řemeslem – a to je dobře. Když překonáte řemeslo, neznamená to, že ho haníte, ale víte, o čem to je, a hledáte dál. V práci se sklem je to, myslím, zásadní úběžník. Když víte, kde je jeho tělo, jaké má možnosti a kam ho můžete dohnat, s těmi limity pak pracujete v překračování nebo s respektem. Maloval jsem, brousil, věnoval se instalacím i lustrům a dospěl jsem k tomu, že jedině, co nechci a nemohu umět, je foukané sklo, ale hrozně mě baví. Když jsem studoval, byl v umění velmi módní objekt, pokud možno obrovský. Doznávala artistní linie tavenice jako sochy – objektu profesora Libenského. Tavenice je dosud považována za uznávanou uměleckou disciplínu. Já šel ale proti tomu, soustředil jsem se na sklenici. Tam začala určitá revolta, ale zároveň i návrat k původnímu sklu na píšťale. Došel jsem až do bodu, kdy se pro mě sklenice stala architekturou. Když sklenici řešíte jen jako bublinu, tak jí je. Jakmile ale proniknete do kompozice sklenice, tak se dostáváte do oboru architektury, protože musí mít statiku, určitou pevnost. Zároveň si může ale dovolit i jisté vychýlení, excentricnost, intimnost... Obraz ani sochu nepolíbíte, ale sklenice se zcela přirozeně dotýkáte svými rty...

Je to podobně složité jako konstrukce židle, která je považována za nejobtížnější?

Asi ano, může to tak být... Nikdy jsem židli nepotřeboval konstruovat. U sklenice je to dril, je to řemeslo, ale zároveň je to i absolutní pokora ve službě fyzikálním zákonům a linii tvaru. To je nejpůvodnější esence v aplikaci umění. Ve druhém ročníku jsem za svou práci získal cenu Swarovského. Díky tomu jsem vyjel do USA. Když jsem se vrátil z Ameriky, začal jsem dělat umění po svém. Mojí doménou se stala tvorba prostředí, do něhož vstupujete, nikoliv dílo, které je před vámi. Interakce mi dosud připadá v práci se sklem zásadní...

Co následovalo po škole?

Pracoval jsem ve svém ateliéru, hledal jsem prostředí pro lepší tvorbu a skončil jsem v Terezíně, kde jsem zakládal s kolegy umělecké centrum. Zní to paradoxně, ale sáhl jsem si tam do hlubiny tvoření a existence jako synergické zkušenosti, poznání. Pak jsem se na výzvu profesora Kopeckého a rektora profesora Hlaváčka vrátil k doktorandskému studiu. Bylo postavené na tématu inovací. Buď sklo berete inovačně jako technologii, nebo inovačně v kreativním přístupu k němu. Obojí je možné a ideální je, když se to potká. Mně se to podařilo, protože práce skončila patentem a v mém úběžníku i jiným pohledem na sklo. Dodnes se ve své autorské práci zabývám prasklinou ve skle. Prasklinu nevnímám jako defekt, ale jako formu, kterou je světlo sklem zcela unikátně vedeno... Je to vesmírně modelovaná rovina, intimní mikrokosmos v hmotě skla.

Než jste přijal místo uměleckého ředitele sklárny Moser, pracoval jste pro jiné sklárny. Co vás přimělo ke změně?

Po Terezíně jsem nastoupil na VŠUP v Praze jako prorektor pro věci studijní, ale pak jsem odešel a pracoval s Peterem Rathem ve sklárně Jílek, kterou jsme z konkurzu přiváděli k životu. Podobné to bylo i se sklárnou AveClara. Obě dnes žijí svým životem. Moser je výzvou. Ve své nejpůvodnější esenci nese kód: cr`eme de la cr`eme! Pozoroval jsem vývoj designu už od studentských let. Z mého pohledu jsem tam něco pořád hledal. Ne, nejsem tak naivní, že tam chybím já, ale chybí tam určitý úhel pohledu pro Moser – koncepce, absolutní luxus, který bude nadčasový, a přitom současný. To mě láká a zajímá – intuitivně, hmotově, esteticky. Tato zóna tvořivosti je mi blízká, ale nikdy jsem si nemyslel, že zde budu a v této pozici.

Byla to náhoda?

Nic není náhoda. V životě nejsou náhody. Všechno je součástí vyššího plánu a naší schopnosti tomu pomoci. Bylo to mé přání a v posledních letech jsem si říkal, že by bylo krásné, kdyby to vyšlo. Při setkání s majiteli jsem předložil svoji dosavadní práci – svoje sklo – svůj pohled na luxus. S Petrem Rathem z Vídně jsme dříve hodně diskutovali o tom, co to je luxus ve skle. Naučil mě základy vídeňské školy... jak se na luxus dívat. Z toho jsem se poučil a začal tvořit vlastní sklo, jako by to byl ten nejvyšší luxus. Moje věci tehdy viděli i lidé z Moseru a říkali: Tohle kdyby byl Moser! Tehdy jsem pochopil, že si vůbec mohu dovolit přát... Přijal jsem službu a později i místo uměleckého ředitele sklárny Moser.

Považujete svoji práci pro značku Moser za vrchol kariéry?

To si netroufnu říct, protože si nepřipadám až tak starý, ale Moser je v mém dosavadním životě největší výzva, když pomínu svou vlastní autorskou tvorbu, projekty, volné umění... Ale i tak musím přiznat, že z aplikovaného umění je to maximum. Tady se hraje ta nejvyšší liga. Tady se rozehrává to, co bude.

Dočetla jsem se, že sklárna Moser upravuje svou strategii a chce být víc „luxusní“. Jak bychom to měli vnímat?

To je základní premisa, na níž Moser stojí. Nikdy nebyl sklem pro každodenní užívání. Vždy hrál roli aristokratického, po té buržoazního, ale vždy reprezentativního skla. Pouze nóbl rodiny mohly ze skla Moser pít. Byl to vždy luxus. Moser ho má ve svém DNA. O luxusu je ale třeba přemýšlet jako o současném pojmu. Tam není závan snobství a falešné hry. Luxus v mém chápání pro Moser je vždy pokora, pravda, příběh a tradice, která se transformuje s přesahem do současnosti. Tyto atributy je třeba dodržet. Jde o fajnový materiál a poctivost. Moser nikdy nelže. Když říká, že je to ruční práce, tak musí být už od vsazení písku do pánve až po vyleštění. Koncepty, které tvoříme, nemají smyšlené story, žádné PR, ale pravdivé příběhy a postupy. Naše PR je pouze zprostředkování toho příběhu, té podstaty, která je ale ve skle přítomná. V tom vidím obrovský závazek moserovského luxusu, který má mít blízko k nastupující generaci stejně jako potvrzuje kvalitu té minulé.

Co považujete za pevný základ značky Moser, v čem tkví její renomé a prestiž?

Je to její dědictví. Máme zodpovědnost za to, co přebíráme, a máme také zodpovědnost za jeho předání. To je ten fenomén Moseru. Máme soubory z roku 1911, které s pokorou vyrábíme beze změny dodnes. Otázkou je, jak na to reaguje svět. Myslím, že si v Moseru z heritage (dědictví) bereme poučení, kvalitu a kulturu řemesla a převádíme ji nyní postupně do ultra moderní podoby, která ale stále respektuje zákony dobrého, vysokého řemesla... aspoň já se o to budu snažit.

Jste autorem 160 cm vysokého skleněného objektu Čas – originálních přesýpacích hodin, který vznikl u příležitosti 100. výročí založení republiky. Co znamená čas jako nejvzácnější komodita pro vás osobně?

Vteřinu. Vteřina je základ i toho objektu. Na objektu „Čas“ se dole přesýpá hodina, nahoře minuta, ale to nejzásadnější je zlatý střed, v němž se měří zlatá vteřina. To je zlatá kulička, která prostě propadne. Je to metafora zážitku okamžiku... Vteřina je okamžik, kdy dospějete k rozhodnutí. Je to moment, který mění svět – potkáte lásku, můžete zemřít, někomu ublížit. Jsou to zásadní fenomény našeho života, kde hodina a rok je příliš. Pokorně žijeme svoji vteřinu. To je zásadní i pro moji tvorbu, protože dělám věci akční, se zhavým sklem a spojené s geometrií. Tam o tu vteřinu běží... alespoň pro mne...

Co je v Moseru nejtěžší? Jakou práci považujete za nejnáročnější?

Osobně je pro mě nejtěžší neubližovat. A to je v té vteřině. Neubližovat lidem ani sklu. Když přemýšlím o konceptu, o tvaru, designu, vzkazu nebo o tom, jak člověka, který pode mnou pracuje, lépe nasměrovat, vždy se primárně snažím neublížit a neodradit. To je nyní pro mě a pro mou práci v Moseru zcela zásadní. Pomalu ale jistě vítězí laskavost a opravdovost... Pro mě to není fráze, ale životní motto pro tvorbu, přestože se tomu někdo i vysmívá. Jsme-li laskaví ke sklu i k lidem, kteří s ním pracují, vzniká úžasná synergie – vesmír. Moser je samostatný vesmír. Snažím se, aby byl dobrý. Dá se určit, které řemeslo či dovednost nejvíc přispělo k věhlasu značky Moser? Myslím třeba foukání,

broušení, rytí... Případně co je nejméně žádané a kým? Slyšela jsem, že někde v zahraničí lidé jména designérů nezajímají, ale zajímá je například ruční práce rytce, kterého znají i jménem, a ten je tam celebritou...

Na vznik skleněného díla je třeba se dívat jako na synergii. Osobně, když s někým něco vytvářím, uvádím i jeho jméno – brusiče, rytce... Moser tuto etiku ctí. Každý významný řemeslník je u díla uveden, ať jde o mistry skláře, brusiče či rytce. K věhlasu značky Moser však nejméně přispěla rytina, to je vrcholná disciplína, kterou přirovnávám k mistru zenového meče. To je něco, co během vteřiny můžete zlikvidovat, nebo povýšit. Je nutné se tomu soustavně učit, celý život se na to soustředit. Moser takové mistry má. Broušení je hned v závěsu. Je to vrchol excelence. Jen díky synergii mistrovství je možné vytvářet unikátní díla. Myslím, že tato dovednost odděluje značku Moser od ostatních. V dovednosti rytin i broušení je na světové špičce. V hutní dovednosti excelujeme například tzv. trhanou silou, kdy dokážeme mít nahoře na kalíšku sílu milimetr a dole centimetr. To je zásadní technika pro Moser, kterou musíme držet, jinak bychom přišli o kus dědictví.

Je pravda, že Moser vyniká nejširší paletou barev skla?

Moser má svoji unikátní škálu barev. V jiných sklárnách je nenajdete. Používáme do všech křišťálových sklovin drahé zeminy, vzácné kovy a to umožňuje mít ten luxus v našem křišťále. Moser vyniká tzv. čtvrtbarvami... čtvrttóny drahokamů. Už proto se nebojím říci, že náš křišťál je klenot. Je tak na něj pohlíženo už od dob Ludwiga Mosera. On nastavil DNA moserovského skla. My v tom stále pokračujeme.

Někdy si říkám, že designéři jsou slavní, jejich jména jsou ozdobena tituly třeba i Czech Grand Design, ale produkt, který navrhli, umí ve skutečnosti vyrobit třeba jen jeden člověk. Takový je, myslím, i případ vázy Hruška... Rodí se vůbec pokračovatelé?

Řemeslo je vždy řemeslo a to je vždy o technice, kterou si člověk osobně vyvine a pak ji někomu předá. Pokud ne, přijde tak sklárna o své mistrovství. Kéž by se nám podařilo v naší zemi opět aktivovat předávání dovedností z otce na syna. V tuto chvíli máme mistry, kteří jsou na vrcholu svých možností a vytvářejí vrcholná řemeslná díla. Například Zdeněk Drobný, který vytváří vázu Hruška, je skutečný mistr. Nyní však přichází jeho zodpovědnost, aby to naučil i další skláře, aby svůj um předal.

Jsou mistři ochotní předávat své dovednosti?

Velice! Musím říct, že jde o otevřené lidi a dobré duše. Kdyby neměli zájem, likvidovali by Moser. Předávání je však dílem velmi intimních rozhodnutí a přátelství. Odcházejí nám však do důchodu skvělí rytci, mistr Holubek a Skála, kteří jsou nenahraditelní, protože každý rytec má svůj rukopis, stejně jako každý malíř či sochař.

Jakou nejpodivnější zakázkou se Moser zabýval?

Historicky toho určitě bude víc. Co si ale já pamatuji, nejzajímavější asi byly přesýpací hodiny, které jsme dělali pro švýcarskou hodinářskou firmu Czapek. Do mého nástupu Moser nikdy nevyrobil kinetické předměty, neměl přesah do volného umění. Vždy se tvořily spíš vázy jako objekty a objekty z váz apod. Toto je časomíra vázaná na čtyři minuty. Objekt je zamýšlený k meditaci. Byla to výzva a zároveň úspěch sklářské firmy, která se dotkla hodinářského řemesla. Pro Moser však bylo vždy typické nápojové sklo, vždy přispíval ke kultuře stolování. V poslední době jsme tvořili sklenici pro Josého Pizarra, která vznikala zcela unikátním způsobem. Vychází z otisků jeho rukou. Pracoval jsem přímo s ním, je to sklenice na míru. Tato číše na sherry umožňuje nové vnímání nápoje. Získala certifikát mezinárodní komise, která ji ocenila jako nejlepší sklenici na sherry. Je to moderní klasika a moderní klasiku vnímám pro značku Moser jako stěžejní směr.

Jaké poselství byste si přál vyslat do světa prostřednictvím českého skla?

Sklářská produkce často získává spíš reprodukční polohu, zatímco my vlastníme kreativitu hledačství v materiálu, v proporcích, ve vztazích. Jsme kreativní a máme to v DNA. To dělá české sklo absolutně špičkové a pro značku Moser to platí umocněné na druhou, na třetí... Jde o finesy na vysoké úrovni, které se musejí potkat. Snažím se, aby moserovské sklo bylo do budoucna složitě ve smyslu kompozice i vztahů tak, aby nikdy nepřestávalo bavit, aby bylo unikátní, své a těžko napodobitelné. Taková díla a dílka jsou hlavně o zážitku... a v tom je Moser originál! Nehleďte tomu něco příbuzného. To je Moser v 21. století... dokonalost na nejvyšší úrovni, co lidské ruce dokážou! Kupujete a získáváte nejvyšší umělecké řemeslo... transformujete tím své prostředí...

Jaké jsou vaše nejbližší i ty vzdálenější cíle?

Rád bych získal nejbližší spolupracovníky, kteří to cítí podobně, abychom vytvořili silný tým. Z dlouhodobého hlediska bych rád viděl značku Moser jako obecně uznávanou jedničku světového

luxusu v disciplíně křišťálového producenta. Přál bych si a chci, aby svět pochopil, že chce-li získat luxusní unikát, dokonalost z lidských rukou a absolutní kreativitu, objedná si dílo v Moseru.

Čím se v životě necháváte vést, když následujete své vize?

Intuicí... srdcem...

Co je pro vás jako výtvarného umělce obtížnější, nacházet vize, nebo je uvádět do života?

My, co máme školení českého sklářského prostředí, zvládáme obě roviny. Jinak bychom to nevystudovali a nezískali diplom. Vždy je třeba rovinu hledačství i aplikace oddělovat. Pro samotné hledání potřebujete čas, sílu, energii. Až to najdete, například tvar, dekor, který vystihuje psychologii sklenice, tak to je jeden moment. Když z toho ale máte udělat soubor, tak je to jako komponovat vztahy krajiny nebo kompozice vztahů... symfonii. Taková aplikace musí projít různými procesy, proměnami, pochopením a někdy i kritickou fází, kdy se něco změní. Obě roviny jsou českému sklářství dané jako absolutní doména. My to zvládáme, umíme, proto mi to nedělá problém. Chce to jen svůj čas – mnoho vteřin.

Na čem právě pracujete?

Pracuji na novém souboru, nové sérii objektů, nových vázách, na objektech... je to takový můj moserovský život. Snažím se definovat značku ve všech jejích úrovních a dostat ji do konceptu tak, že vždy představuje suverénní Moser. A to i v případě, kdy jde jen o malý krystal. Další plány neprozradím, až přijde čas, tak je uvidíte.

Zřejmě vám jde o identifikaci na první dobrou.

Absolutně! Moser musí být Moser! Nesmí to být něco jako.

Na kterou svoji uměleckou práci, výtvar jste nejvíc pyšný?

Nejsem pyšný, nemám to tak! Vždy, když předmět dokončím, rozloučím se s ním a jdu dál. Vnímám moc přítomného okamžiku. Tak žiju. Soustředění se na tady a teď. Zodpovědnost za to, co přijde, je větší, než za to, co bylo... co nezmění. Věřím, že když teď nebudeme lhát, krást nápady a ubližovat, tak za námi bude zcela přirozeně zdravá minulost. Pokud ale chcete odpovědět takto konkrétně, tak musím říci, že objekt „Čas“ považuji v rámci dosavadního vývoje Moseru za vrchol, protože tím vstoupil do pole volného umění tou nejvyšší kvalitou. Pro značku je to kredit navýšení. V tomto směru chci pokračovat.

MgA. PETR LARVA, Ph. D.

(narozen 1972)

Vystudoval Střední uměleckoprůmyslovou školu sklářskou, ateliér malby v Kamenickém Šenově, VŠUP v Praze (ateliér skla u prof. Kopeckého). Vzdělání podpořil studiem na Rhode Island School of Design v USA a Istituto Europeo di Design v Miláně v Itálii. Studia završil doktorandským studiem na VŠUP v Praze a pobytem v USA na The German Marshall Found Fellowship. Usiloval o lepší tvorbu a profesní dráhu zahájil jako prezident Middle European Colony of Contemporary Arts v Terezíně. Na výzvu profesora Kopeckého a rektora VŠUP, profesora Hlaváčka, se vrátil na VŠUP k doktorandskému studiu. Zde pracoval jako prorektor a zastupující rektor. Následně se chopil práce uměleckého ředitele ve sklárně Jílek. Poté pokračoval ve stejné funkci a v roli designéra ve sklárně AveClara. Založil vlastní značku Larva Design. Pak následovala práce externího konzultanta ve firmách Mya Bohemia, Miracle Crystal aj. Dnes pracuje ve funkci uměleckého ředitele sklárny Moser. Za svoji práci obdržel řadu ocenění. Například Cenu Swarovski Competition, Cenu rektora VŠUP, Cenu za umění a řemeslo nebo **medaili na Mezinárodním trienále skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou**. Jeho díla byla k vidění na mnoha výstavách a jsou zastoupena například v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze, v **Muzeu skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou**, v Muzeu skla v Kamenickém Šenově i v Novém Boru. Najdete je také například v prezidentských kancelářích USA, Ruska či ve švédské královské kanceláři nebo v Abú Zabí. Jeho skleněné objekty zdobí privátní sídla stejně jako veřejná. Například svítidlo Medúza v Maeterlinckově paláci v Nice.

https://www.modernibyt.cz/rubriky/design/petr-larva-sklenice-architekturou_6027.html